

Установа адукацыі
“Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт
імя Францыска Скарыны”

Аддзел даведачна-бібліяграфічнай
і інфармацыйнай работы

Шляхам служэння Беларусі:

(да 125-годдзя з дня нараджэння Максіма Гарэцкага)

Бібліяграфічны спіс

УДК 016 : 821.161.3

ББК 91.9 : 83.3(4Бел)6

Укладальнік Ж.М. Сіманова

Гомель
ГДУ імя Ф.Скарыны
2018

Змест

Літаратурная спадчына М.І. Гарэцкага.....	3
Шляхам жыцця.....	4
Штрыхі да творчага партрэта.....	7
Паасобныя творы.....	11
“Віленскія камунары”.....	12
“Дзве душы”.....	13
“Жартаўлівы пісарэвіч”.....	14
“Камароўская хроніка”.....	14
“На імперыялістычнай вайне”.....	15
“Роднае карэнне”.....	15
“Рускі”.....	16
“Скарбы жыцця”.....	16
“Ціхая плынь”.....	17
Мова твораў.....	17
Вобразы і тэматыка.....	19
Літаратурныя сувязі.....	22
У дапамогу настаўніку.....	25
Прысвячэнні.....	26

Літаратурная спадчына М.І. Гарэцкага

1. Збор твораў : у 4 т. / М.І. Гарэцкі. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1984 – 1986.
Т. 1 : Апавяданні. — 1984. — 446 с. : іл.
Т. 2 : Аповесці. Драматычныя абразкі. — 1985. — 416 с. : іл.
Т. 3 : На імперыялістычнай вайне. Віленскія камунары. — 1985. — 399 с. : іл.
Т. 4 : Камароўская хроніка. Летапіс жыцця і творчасці. — 1986. — 384 с. : іл.
2. Выбранае / М.І. Гарэцкі. – Мінск : ДВБ, 1960. – 214 с.
3. Избранное : повести, роман-хроника : перевод с белорусского / М. Горецкий. – Минск : Мастацкая літаратура, 1989. – 541 с. – (Белорусская проза).
4. Творы / М.І. Гарэцкі ; рэд. Я.А. Гарадніцкі. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2016. – 933 с. – (Залатая калекцыя беларускай літаратуры : у 50 т. т. 12).
5. Творы : апавяданні, аповесці / М.І. Гарэцкі. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1995. – 446 с.
6. Бітва на Уле; Уцёкі Сярэфанага / М.Гарэцкі // Шляхам гадоў: гісторыка-літаратурны зборнік. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1994. – С. 217, 220.
7. В чем его обида?: повесть / М. Горецкий; пер. с белорус. И. Климашевой // Неман. – 1986. – № 10. – С. 30-62.
8. Виленские коммунары : роман-хроника. Тихое течение : повесть / М.И. Горецкий. – Москва : Советский писатель, 1966. – 281 с .
9. Дзве душы. У чым яго крыўда? : аповесці / М.І. Гарэцкі. – Мінск : Попурри, 2015. – 255 с.
10. Думкі і развагі з прычыны сьвята незалежнасьці / М.І. Гарэцкі // Спадчына. – 1997. – № 3. – С. 5-10.
11. Красные розы : избранное / М.И. Горецкий. – Минск : Мастацкая літаратура, 1976. Содерж.: Меланхолия : повесть. На империалистической войне; (Записки солдата 2-й батареи N-ской артиллерийской бригады Левона Задумы). В бане; Родные корни; Страх; Цвел жасмин; В панском саду; Что оно; В чем его обида; Стоны души [и др.] : рассказы.
12. "Маладняк" за пяць гадоў. 1923-1928/ М.І. Гарэцкі // Полымя. – 2003. – № 2. – С. 181-221.
13. На імперыялістычнай вайне : (запіскі салдата 2-й батарэі N-скай арт.брыгады Лявона Задумы) / М. Гарэцкі. Письма с фронта : [для старэйшага школьнага ўзросту] . – Мінск : Юнацтва, 1987. – 175 с.
14. Песни лирника: рассказы / М. Горецкий // Неман. – 2013. – № 8. – С. 88-107.
15. Прысады жыцця : апавяданні, аповесці / М.І. Гарэцкі. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2003. – 479 с.
16. Рунь / М.І. Гарэцкі. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1994. – 143 с. – рэпрэнтнае выд. 1914 г.
17. Скарбы жыцця / М. Гарэцкі // Полымя. – 1993. – № 2 . – С. 16-128.
18. "Смачны заяц" // Беларуская літаратура ў 4 класе : вучэбна-метадычны дапаможнік для настаўнікаў агульнаадукацыйных школ / пад рэд.В.Я.Ляшук.– Мінск : Асар, 2002. – С. 158.
19. Стогны душы: абразок / М. Гарэцкі // Бацькаўшчына : зборнік гістарычнай літаратуры / уклад. С.С. Панізнік. – Мінск : Юнацтва, 2000. – С. 135.

Шляхам жыцця

20. Акуленка, Л. “Нішто не мінулася мне ў сумленні маім...” Да 120-годдзя з дня нараджэння Максіма Гарэцкага / Л. Акуленка // Настаўніцкая газета. – 2013. – 2 лютага (№ 13). – С. 14-15.
21. Андрэева, Е.Г. Педагагічныя погляды Максіма Гарэцкага / Е.Г. Андрэева // Народная асвета. – 1998. – № 1. – С. 149.
22. Анісковіч, У. Самабытны і глыбокі / У. Анісковіч // Беларуская мінуўшчына. – 1993. – № 5-6. – С. 29.
23. Атрашкевіч, В.І. Аб аўтабіяграфізме ранніх твораў М. І. Гарэцкага / В.І. Атрашкевіч // Весці АН БССР. Серыя грамадскіх навук. – 1979. – № 2. – С. 108-115.
24. Бугаеў, Д. Аплочана жыццём (М.І. Гарэцкі) // Бугаеў, Дм. Праўда і мужнасць таленту. – Мінск, 1995. – С. 241.
25. Бугаеў, Д. З вялікай творчай аддачай : да 80-годдзя з дня нараджэння Максіма Гарэцкага / Д. Бугаеў // Польшча. – 1973. – № 2 . – С. 221-228.
26. Бугаеў, Д.Я. Максім Гарэцкі : манаграфічны нарыс / Д.Я. Бугаеў. – Мінск, Беларуская навука, 2003. – 239 с.
27. Воінаў, М.М. Асноўныя накірукі тэрміналагічнай дзейнасці Максіма Гарэцкага / М.М. Воінаў // Перспектывы развіцця і функцыянавання нарматыўнай лексікі : артыкулы і матэрыялы міжнароднай навукова-метадычнай канферэнцыі, Гомель, 22-23 мая 1998 г. / ГГУ ім. Ф. Скарыны. – Гомель, 1998 . – С. 16-22.
28. Газета “Наша ніва” ў жыцці і творчасці Максіма Гарэцкага // Голуб, Т.С. Услед за лініяй жыцця: Творчая індывідуальнасць: ад літаратурнага тэксту да культурнай спадчыны. – Мінск, 2006. – С. 12-16.
29. Гарэцкі Максім Іванавіч // Культура Беларусі : энцыклапедыя : у 6 т. Т. 2 / галоўны рэдактар Т.У. Бялова. – Мінск, 2011. – С. 537-538.
30. Гарэцкі, М. // Першацвет адраджэння / склад. М.А. Федасеенка [і інш.]. – Мінск : Народная асвета, 1995. – С. 254.
31. Гарэцкі Максім // Булахаў, М.Г. Беларускія перакладчыкі, даследчыкі, ілюстратары "Слова о пльку Игоревь" / М.Г. Булахаў. – Мінск: Беларуская навука, 2012. – С. 39-41.
32. Гарэцкі, М. Адзін дзень майго жыцця: Анкета / М. Гарэцкі // Крыніца. – 1998. – № 8. – С. 107.
33. Гарэцкі, М. Успаміны : артыкулы, дакументы / М.І. Гарэцкі. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1984. – 366 с.
34. Гарэцкі, Р. Арышт другі / Р. Гарэцкі // Польшча. – 1997. – № 1, 2.
35. Гарэцкі, Р.Г. Ахвярую сваім "Я"...: (Максім і Гаўрыла Гарэцкія) / Р.Г. Гарэцкі. – Мінск, Беларуская навука, 1998. – 287с. – (Людзі беларускай навукі).
36. Гарэцкі, Р. Еўфрасіння Багацькаўская – маці братоў Гарэцкіх / Р. Гарэцкі // Роднае слова. – 2006. – № 2. – С. 101-107.
37. Гарэцкі, Р.Г. Інбелкульт і браты Гарэцкія / Р.Г. Гарэцкі // Інститут беларускай культуры і становленне навукі ў Беларусі: матэрыялы міжнароднай навуковай канферэнцыі, Мінск, 8-9 декабря 2011г. / редкол.: А.А. Коваленя [і др.]. – Мінск : Бел.навука, 2012 . – С. 372-377.

38. Гарэцкі, Р. Мой тата / Р. Гарэцкі // Полымя. – 2000. – № 3. – С. 221.
39. Гарэцкі, Р. Радавод Максіма Гарэцкага / Р. Гарэцкі // Роднае слова. – 1994. – № 2. – С. 65.
40. Гістарычны лёс беларускай нацыі праз прызму твораў М. Гарэцкага // Нацыянальна-светапоглядныя каардынаты беларускай літаратуры першай трэці XX стагоддзя : манаграфія / А.М. Мельнікава, Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф. Скарыны. – Гомель : ГДУ імя Ф. Скарыны, 2016. – С. 137-157.
41. Голуб, Т.С. Адбітак эпохі: Рэдактарска-выдавецкая дзейнасць Максіма Гарэцкага / Т.С. Голуб // Роднае слова. – 1997. – № 2. – С. 41.
42. Голуб, Т.С. Выданне літаратурнай спадчыны М. Гарэцкага: праблемы атрыбуцыі / Т.С. Голуб // Весці НАН Беларусі. Гуманітарныя навукі. – 1999. – № 4. – С. 121.
43. Горецкий Максим Иванович // Республика Беларусь : энциклопедия.: в 6 т. Т. 3 / редактор Г.П. Пашков. – Минск, 2006. – С. 131.
44. Дасаева, Т. Галіна Гарэцкая – захавальніца духоўных скарбаў роду Гарэцкіх / Т. Дасаева // Роднае слова. – 2012. – № 1. – С. 9-15.
45. Дасаева, Т.М. Летапіс жыцця і творчасці Максіма Гарэцкага / Т.М. Дасаева. – Мінск: Навука і тэхніка, 1993. – 87 с.
46. Запартыка, Г. Максім Гарэцкі ва ўспамінах сучаснікаў: па матэрыялах Беларускага дзяржаўнага архіва-музея літаратуры і мастацтва / Г. Запартыка // Роднае слова. – 2013. – № 2. – С.136-144.
47. Запартыка, Г. Максім Гарэцкі. 1923 год. Хроніка адной падзеі. Да гісторыі вяртання літаратурнай спадчыны М.Гарэцкага / Г. Запартыка // Полымя. – 2008. – № 2. – С. 119-126.
48. Запартыка, Г. Педагагічная дзейнасць Максіма Гарэцкага ў высылцы: па дакументах асабістага архіва пісьменніка / Г. Запартыка // Роднае слова. – 2008. – № 2. – С. 10.
49. Запартыко, А.: “Памятник может быть и архивным” : [беседа с директором БГАМЛИ Анной Запартыко о коллекции личных вещей и документов белорусского писателя Максима Горьцкого / беседовала Елена Мальчевская] // Нёман. – 2013. – № 4. – С. 166-173.
50. Ількевіч, М. Невядомыя дакументы аб Максіме Гарэцкім / М. Ількевіч // Беларускі гістарычны часопіс. – 1995. – № 3. – С. 84.
51. Ількевіч, М. Развітальныя аўтографы М. Гарэцкага / М. Ількевіч // Роднае слова. – 2000. – № 2. – С. 101.
52. Іофе, Э. Максім Гарэцкі – беларусазнаўца / Э. Іофе // Роднае слова. – 2013. – № 2. – С. 6-12.
53. Іофе, Э.Р. Максім Гарэцкі – выхаванец / Э. Іофе // Роднае слова. – 1997. – № 1. – С. 22.
54. Іофе, Э. Максім Гарэцкі як класік літаратуры (на аснове прац беларускіх крытыкаў і літаратуразнаўцаў) / Э. Іофе // Беларуская мова і літаратура. – 2018. – № 2. – С. 35–41.
55. Іофе, Э.Р. Таленавіты пісьменнік, выдатны выкладчык / Э.Р. Іофе // Адукацыя і выхаванне. – 1998. – № 2. – С. 114.

56. Заяц, Н. Нашчадкі нязломных. Сям'я Гарэцкіх у мастацкім пантэоне Васіля Зуенка / Н. Заяц // Роднае слова. – 2018. – № 2. – С. 13-15.
57. Ліс, А. Слова пра братоў Гарэцкіх / А. Ліс // Ліс, А. Выбранае. – Мінск, 2014. – С. 242-246.
58. Ліўшыц, У. У Малую Багацькаўку, да Максіма Гарэцкага / У. Ліўшыц // Роднае слова. – 2003. – № 2. – С. 73-77.
59. Ліцкевіч, А. “Зачыркнутаму верыць” : [пра рэпрэсаваных прадстаўнікоў беларускай інтэлігенцыі са справы “Саюза вызвалення Беларусі] / Алег Ліцкевіч // Беларуская думка. – 2010. – № 10. – С. 70-78.
60. Максім Гарэцкі : [пра жыццё і творчасць пісьменніка] // Беларуская літаратурная спадчына : анталогія : у 2 кн. – Мінск, 2011. – Кн. 1. – С. 626.
61. Максім Гарэцкі (1893-1938) // Мяснікоў, А.Ф. Сто асоб беларускай гісторыі: гістарычныя партрэты / А.Ф. Мяснікоў . – Мінск : Літаратура і искусство, 2009. – С. 225-228.
62. Максім і Гаўрыла Гарэцкія і спадарожніцы іх жыцця і творчай дзейнасці: матэрыялы XIV Гарэцкіх чытанняў, прысвечаных Году Маці (Мінск, 8 чэрвеня 2006 г.) / отв. ред. Р. Гарэцкі. – Мінск, 2007. – 175 с.
63. Міхнюк, У. Вінаватым сябе не прызнаў: Невядомыя старонкі з жыцця Максіма Гарэцкага / У. Міхнюк // Роднае слова. – 1993. – № 10. – С. 68.
64. Мушынскі, М. Запавет слугавання Бацькаўшчыне: Максім і Гаўрыла Гарэцкія ў кантэксце гістарычнага часу / М. Мушынскі // Дзеяслоў. – 2004. – № 8. – С. 193.
65. Мушынскі, М.І. Падзвіжнік з Малой Багацькаўкі: жыццёвы і творчы шлях Максіма Гарэцкага / М.І. Мушынскі; навук. рэд. А.М. Макарэвіч. – 2-е выд., выпр. і дап. – Мінск : Беларуская навука, 2013. – 543 с.
66. Панасевіч, Э.М. Уклад М. Гарэцкага ў стварэнне чытанак “Родны край” / Э.М. Панасевіч // “Гарэцкія чытанні”, навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў) : [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч.Ч.П / рэдкал. : У.М. Ліўшыц (адк.рэд.) [і інш.] . – Мінск, 1994. – С. 22-25.
67. Пацюта, Ю Кала брамы скарбаў. На 120-я ўгодкі народзінаў Максіма Гарэцкага / Ю. Пацюта // Беларускі фальклор: матэрыялы і даследаванні: зборнік навуковых прац. Вып. 1. – Мінск, 2014. – С. 455– 463.
68. Розы для Леонилы : Леонила Чернявская (1893-1976) // Рублевская, Л. Рифма ценою в жизнь : эссе по истории белорусской литературы / Л.И. Рублевская . – Мінск : Звязда, 2013 . – С. 156-162.
69. Савіцкая, І. Лексікаграфічная праца Гаўрылы і Максіма Гарэцкіх і моўная сітуацыя на Беларусі ў 20-я гады. / І. Савіцкая // Веснік БДУ. Сер. Філалогія. – 1997. – № 2. – С. 40.
70. “Скарбы жыцця”. Старонкі жыццяпісу Максіма Гарэцкага // Голуб, Т.С. Тэксталогія беларускай літаратуры ХХ ст.: гісторыя тэксту як шлях да гісторыі літаратуры / Т.С. Голуб ; рэд. М.А. Тычына; НАН Беларусі. – Мінск : Беларуская навука, 2013. – С. 8-35.
71. Янушкевіч, Я. Наш дарагі прыхільнік Максім Гарэцкі і аўтакефальная царква / Я.Янушкевіч // Янушкевіч, Я. За архіўным парогам. – Мінск, 2002. – С. 143-153.

Штрыхі да творчага партрэта

Цікава ведаць: *Максім Гарэцкі карыстаўся літаратурнымі псеўданімамі: Беларус, М. Беларус, Максім Беларус, М.Б. Беларус, М. Г., А. Мсьціслаўскі, Дзед Кузьма, Кузьмянкоў, Мацей Мышка, Мізэрыус Монус і іншымі; у сваіх творах таксама выступаў як Кузьма Батура і Лявон Задума.*

72. Андрэйкавец, Н.Д. Творчасць М. Гарэцкага часу імперыялістычнай вайны / Н.Д. Андрэйкавец // Беларуская мова і літаратура. – 2006. – № 11. – С. 24-29.
73. Буйноўская, В. "Слова пра паход Ігаравы" ў перакладзе Максіма Гарэцкага / В. Буйноўская // Роднае слова. – 2017. – № 6. – С. 14-16.
74. Вабішчэвіч, В. Міжпрадметныя сувязі. "І вечнасць варушыцца ў маёй істоце...". Максім Гарэцкі і гісторыя. / В. Вабішчэвіч // Роднае слова. – 1994. – № 7–8. – С. 103.
75. Вабішчэвіч, В. Погляды Максіма Гарэцкага на гісторыю Беларусі / В. Вабішчэвіч // Роднае слова. – 1995. – № 9. – С. 122.
76. Васючэнка, П. Зачараванасць "патаемным". Максім Гарэцкі і сімвалізм / П. Васючэнка // Роднае слова. – 2003. – № 2. – С. 12-16.
77. Васючэнка, П. Феномен "двоедушія". Художественные открытия Максима Горьцкого / П. Васючэнка // Нёман. – 2018. – № 2. – С. 132-140.
78. Вобразная сістэма прозы Максіма Гарэцкага ў кантэксце пошукаў мадэрнісцкай літаратуры першай паловы ХХ стагоддзя // Мішчанчук, М.І. Класіка – сучаснасць – перспектывы: пра літаратурны працэс ХХ стагоддзя: манаграфія / М.І. Мішчанчук. – Брэст, 2009. – С. 61-66.
79. Гарэцкі Максім // Баршчэўскі, Л.П. Беларуская літаратура і свет : ад эпохі рамантызму да нашых дзён : папулярныя нарысы / Л.П. Баршчэўскі, П.В. Васючэнка, М.А. Тычына. – Мінск : Радыеўла-плюс, 2006. – С. 207-216.
80. Гарэцкі, М. Праграма збірання вуснай народнай творчасці (складзена літаратурнай камісіяй Інбелкульту) / М. Гарэцкі ; публ. А. Дзянісава, В. Скалабана // Польша. — 2007. — № 3. — С. 188-192.
81. Горьцкий Максим // Карский, Е.Ф. Белорусы: в 3 т. Т. 3, кн. 2. Очерки словесности белорусского племени. – Минск, 2007. – С. 568-572.
82. Губская, В.М. "Дайце нам нашу мясцінку пад небам": да 125-годдзя з дня нараджэння Максіма Гарэцкага / В.М. Губская // Народная асвета. – 2018. – № 2. – С. 81-84.
83. Дасаева, Т.М. "Яднанне друкаваным словам..." (журналісцкая дзейнасць Максіма Гарэцкага) / Т.М. Дасаева // Веснік БДУ. Сер.4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 2016. – № 3. – С. 81-86.
84. Дранько-Майсюк, В. Брама скарбаў Максіма Гарэцкага: адчыняем і ўзбагачаемся / В. Дранько-Майсюк // Літаратура і мастацтва. – 2018. – № (2 сак.). – С. 10.
85. Каваленка, У. П. Традыцыі М. Гарэцкага ў сучаснай нацыянальнай прозе / У.П. Каваленка // Единство восточнославянских народов: прошлое, настоящее, перспективы: мат-лы науч. конф. / редкол. М.Е. Абраменко [и др.] – Гомель, 1995. – С. 144-147.

86. Кажамякін, Г.В. Максім Гарэцкі і сусветная літаратура / Г.В. Кажамякін // Веснік БДУ. Філалогія, журналістыка, педагогіка. – 2002. – № 2. – С. 8.
87. Карп, Алена. Літаратурная крытыка Максіма Гарэцкага: канцэпцыя і рэалізацыя / Алена Карп // Полымя. – 2016. – № 1. – С. 135-141.
88. Кенька, М. Дакументалізм прозы Максіма Гарэцкага / М. Кенька // Роднае слова. – 1998. – № 6. – С. 67.
89. Кныш, Л. Гутарковая камунікацыя ў прозе Максіма Гарэцкага / Л. Кныш // Роднае слова. – 2006. – №2. – С. 32-34.
90. Конан, У. Творчасць Максіма Гарэцкага ў крывым лустэрку бальшавіцкай крытыкі / У. Конан // Максім і Гаўрыла Гарэцкія і спадарожніцы іх жыцця і творчай дзейнасці. XIV гарэцкія чытанні (прысвячаюцца Году Маці) : матэрыялы чытанняў Мінск, 8 чэрвеня 2006 г. / отв. ред. Р. Гарэцкі . – [б. м.] [б. и.], 2007 . – С. 89-99.
91. Максім Гарэцкі // Лойка, А.А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд. Ч.2 / А.А. Лойка; пад. рэд. Ю.С. Пшыркова. – Мінск : Вышэйшая школа, 1980 – . 357-374.
92. Максім Гарэцкі : [творчасць] // Мушынская, Т.Ф. Беларуская літаратура 20-30-х гадоў / Т.Ф. Мушынская. – Мінск, 1994. – С. 3-41.
93. Максім Гарэцкі // Навумовіч, У.А. Беларуская літаратура / У.А. Навумовіч. – Мінск : Універсітэцкае, 2000. – С. 224.
94. Максім Гарэцкі. Штрыхі да творчага партрэта // Мішчанчук, М.І. Беларуская літаратура XX ст. / М.І. Мішчанчук, І.С. Шпакоўскі . – Мінск : Вышэйшая школа, 2001. – С. 150-167.
95. Максим Горький // История белорусской дооктябрьской литературы / редкол. В.В. Борисенко . – Минск : Наука и техника, 1977 . – С. 601.
96. Максімовіч, В.А. Псіхалагізм ранніх апавяданняў М. Гарэцкага / В.А. Максімовіч // Веснік БДУ. Серыя Філалогія, журналістыка, педагогіка. – 1995. – № 1. – С. 3-6.
97. Максімовіч, В. Шляхам служэння Беларусі: старонкі творчасці Максіма Гарэцкага / В. Максімовіч // Роднае слова. – 2011. – № 3. – С. 10-15.
98. Мархель, У.І. "Гісторыя..." Максіма Гарэцкага і "тыпова нашыя камбінацыі" / У.І. Мархель // Роднае слова. – 2007 . – № 2 . – С. 16-18.
99. Марціновіч, А. Брама, адчыненая ў вечнасць : дзесям пра Максіма Гарэцкага : нарысы / А. Марціновіч. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2013. – 206с. – (Гісторыя ў асобах).
100. Марціновіч, А. Брама, адчыненая ў вечнасць / А.Марціновіч // Полымя. – 2013 – № 1. – С. 130-145.
101. Мачульская, С. Творчыя здабыткі маладых беларускіх празаікаў і традыцыі ранняй прозы М. Гарэцкага / С. Мачульская // Полымя. – 2004. – № 11. – С. 199.
102. Мельнікава, З.П. Сын беларускай нацыі. Пытанне праз эпохі ад Максіма Гарэцкага / З.П. Мельнікава // Літаратура і мастацтва. – 2018. – № 7 (16 лютага). – С. 5.
103. Мушынская, Т. Агляд творчасці М. Гарэцкага / Т. Мушынская // Роднае слова. – 1993. – № 2. – С. 10.

104. Мушинский, М. «Мощь духовная...» : малоизвестные страницы творчества Максима Горьцкого / М. Мушинский // Неман. – 1998. – № 11-12. – С. 233-245.
105. Мушыньскі, М. М. Гарэцкі. Перыяды творчасці / М. Мушыньскі // Польша. – 2000. – № 10. – С. 172.
106. Нашаніўская публіцыстыка Якуба Коласа, Янкі Купалы і Максіма Гарэцкага // Голуб, Т.С. Услед за лініяй жыцця: Творчая індывідуальнасць: ад літаратурнага тэксту да культурнай спадчыны. – Мінск, 2006. – С. 196-203.
107. Новак, В.С. М. Гарэцкі як збіральнік і даследчык фальклору / В.С. Новак // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў): [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II. / рэдкал.: У.М. Ліўшыц (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 16-19.
108. Плюшко, А.П. Вяртанне з небыцця (новае аб М. Гарэцкім) / А.П. Плюшко // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў): [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II. / рэдкал.: У.М. Ліўшыц (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 28-30.
109. Праблема лаканізму ў творчасці М. Гарэцкага // Дасаева, Т.М. М. Гарэцкі і Янка Брыль : тыпалогія малых жанраў. – Мінск, 2004. – С. 45-66.
110. Пячко, Т.М. Сацыяльна-псіхалагічны вопыт Гарэцкага-празаіка / Т.М. Пячко // Весці АН БССР. Серыя грамадскіх навук. – 1984. – № 3. – С. 90-97.
111. Саверчанка, І. Мастацкая і эстэтычная дамінанты твораў Максіма Гарэцкага / І. Саверчанка // Роднае слова. – 2012. – № 1. – С. 20-23.
112. Саламонаў, А.А. Ці была ў М. Гарэцкага “маладнякоўская”, пралетарская, паслярэвалюцыйная акрыленнасць / А.А. Саламонаў // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў): [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II. / рэдкал.: У.М. Ліўшыц (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 42-47.
113. Сільнова, Л. Пераклады твораў Максіма Гарэцкага / Л. Сільнова // Роднае слова. – 2003. – № 2. – С. 102-104.
114. “Спісы твораў” Максіма Гарэцкага // Голуб, Т.С. Тэксталагія беларускай літаратуры ХХ стагоддзя: гісторыя тэксту як шлях да гісторыі літаратуры. – Мінск, 2013. – С. 193-201.
115. Страха, М. Маральна-этычная праблематыка твораў М. Гарэцкага ў кантэксце гуманістычных ідэй Л. Талстога / М. Страха // Слово и время: матер. науч. конф. посвящ. 60-летию Н. Воинова, Гомель 25-26 сент.: В 2-х ч. Часть 2. – Гомель, 2003. – С. 96-102.
116. Страха, М. Навелістычная жанратворнасць М. Гарэцкага / М. Страха // Тураўскія чытанні: матэрыялы Рэсп. навук. практ. канф. – Гомель, 2005. – С. 226.
117. Сяргеева, А.М. Асаблівасці перакладу твораў Максіма Гарэцкага на рускую мову / А.М. Сяргеева // Беларуская лінгвістыка : зборнік артыкулаў. Вып. 71. – Мінск : Навука і тэхніка, 1972 – Мінск : Беларуская навука, 2013. – С. 32-37.
118. Тамашэвіч, Т.І. Паслухаем М. Гарэцкага / Т.І. Тамашэвіч, З.М. Тамашэвіч // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў): [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II. / рэдкал.: У.М. Ліўшыц (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 61-64.

119. Тарасава, Т.М. Шляхі даследвання быцця чалавека ў мастацкай сістэме М. Гарэцкага / Т.М. Тарасава // Весці БДПУ. Серыя 1. – 2011. – № 3. – С. 63-68.
120. Творчасць Максіма Гарэцкага і наватарскія тэндэнцыі ў літаратуры пачатку 20 ст. // Мельнікава, А. М. Беларуская літаратура 20 ст. ў еўрапейскім кантэксце: курс лекцый. – Гомель, 2007. – С. 28-34.
121. Творчая спадчына Максіма Гарэцкага ў серыі “Беларускі кнігазбор” // Голуб, Т.С. Тэксталогія беларускай літаратуры XX стагоддзя: гісторыя тэксту як шлях да гісторыі літаратуры. – Мінск, 2013. – С. 59-66.
122. Творчыя стасункі з Галінай Гарэцкай: з гісторыі падрыхтоўкі да выдання літаратурнай спадчыны Максіма Гарэцкага // Голуб, Т.С. Тэксталогія беларускай літаратуры XX стагоддзя: гісторыя тэксту як шлях да гісторыі літаратуры. – Мінск, 2013. – С. 169-178.
123. Тычына, М. На выспе Патмас: творчасць М. Гарэцкага / М. Тычына // Роднае слова. – 1993. – № 2. – С. 15.
124. Уткевіч, В.І. “Патаемнае” ў творчасці М. Гарэцкага / В.І. Уткевіч // Веснік Віцебскага універсітэта. – 2003. – № 4. – С. 113.
125. Фенамен М. Гарэцкага: аб шматаспектнасці фармавання нацыянальнай праяўнай традыцыі // Жук, І.В. Праяўны тэкст: дынаміка рытмавага існавання. – Гродна, 2003. – С. 156-181.
126. Ціхоцкі, Міхась “Дзіцячыя вочы” мастака слова: Да пытання пра вобразнае ўспрыманне рэчаіснасці (на прыкладах твораў Максіма Багдановіча, Максіма Гарэцкага, Янкі Купалы, Міхася Стральцова) / Міхась Ціхоцкі // Роднае слова . – 2005. – № 10. – С. 25-27.
127. Цярэшка, М.М. Сацыяльна-палітычныя і філасофскія ідэі ў мастацкай прозе М.І. Гарэцкага / М.М. Цярэшка, Ю.М. Лапацкі // “Гарэцкія чытанні”, навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў): [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II. / рэдкал.: У.М. Ліўшыц (адк.рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 71-73.
128. Чарнякевіч, Ц. Максім Гарэцкі і метафізіка / Ц. Чарнякевіч // Маладосць. – 2013. – № 2. – С. 106-108.
129. Чыгрын, І.П. Паміж былым і будучым : проза Максіма Гарэцкага / І.П. Чыгрын. – 2-е выд., выпр. – Мінск : Беларуская навука, 2003. – 166 с.
130. Чыгрын, І. Паміж мінулым і будучыняй (творчасць М. Гарэцкага) / І. Чыгрын // Палымя. – 1994. – № 6. – С. 220-226.
131. Шаладонаў, І.М. Максім Гарэцкі і духоўна-маральныя пошукі маладнякоўцаў / І.М. Шаладонаў // “Гарэцкія чытанні”, навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў): [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II. / рэдкал.: У.М. Ліўшыц (адк.рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 78-83.
132. Шляхам служэння Беларусі (Максім Гарэцкі) // В.А. Максімовіч. Шляхам спазнання існасці: літаратурны працэс другой паловы XIX – пачатку XXI ст. у постацях – Мінск, 2011. – С. 97-110.
133. Шпакова, Юлія. Ахвярую сваім “Я” : Чаму творы Максіма Гарэцкага і сёння ўспрымаюцца вельмі востра? / Юлія Шпакова // Літаратура і мастацтва. – 2018. – № 16 (27 крас.). – С. 3.

134. Шуіна, Л.У. М. Гарэцкі і праблемы будучыні бацкаўшчыны / Л.У. Шуіна // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў): [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II. / рэдкал.: У.М. Ліўшыц (адк.рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 112-116.
135. Шышко, А.В. Драматычныя творы М. Гарэцкага 20-х гадоў як увасабленне асноўных тэндэнцый развіцця беларускай драматургіі першай трэці ХХ ст. / А.В. Шышко // Известия ГГУ имени Ф. Скорины. Вып. 51. Ч. 1. – 2008. – № 6. – С.190-193.
136. Шышко, А. Мастацкія асаблівасці выяўлення нацыянальнага характару ў драматычных творах М. Гарэцкага ў пачатку 20х гадоў ХХ ст./ А. Шышко // Рэгіянальнае, нацыянальнае і агульначалавечае ў літаратуры: міжнар. навук. чытанні, прысвеч. Памяці Івана Навуменкі: зб. навук. артыкулаў. – Гомель, 2009. – С. 184-186.
137. Якавенка, Н. Пісьменніцкі пераклад як мастацкае мадэляванне свету / Н. Якавенка // Полымя. – 2016. – № 4. – С. 130-144.
138. Яніцкі, М.І. М. Гарэцкі і фарміраванне беларускай літаратурнай крытыкі 20-х гг. / М.І. Яніцкі // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў): [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II. / рэдкал.: У.М. Ліўшыц (адк.рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 101-104.
139. Ярмоленка, А.У. Гогалеўскія традыцыі ў творах класіка беларускай літаратуры М.Гарэцкага / А.У. Ярмоленка // Известия ГГУ им. Ф.Скорины. Гуманитарные науки. – 2013. – № 1 – С. 104-108.
140. Ярмоленка, А.У. Духоўны свет герояў М. Гарэцкага / А.У. Ярмоленка // Христианский гуманизм и его традиции в славянской культуре: сб. науч. статей. Вып. 8. – Гомель, 2013. – С. 105-108.
141. Ярмоленка, А. Максім Гарэцкі і вусная народная творчасць / А. Ярмоленка // Роднае слова. – 2008. – № 8. – С. 105-106.
142. Ярмоленка, А.У. Мастацкі свет ранніх апавяданняў Максіма Гарэцкага / А.У. Ярмоленка // Роднае слова. – 2013. – № 2. – С. 17-20.
143. Ярмоленка, А.У. Міфалагічная і фальклорная традыцыі ў творчасці Максіма Гарэцкага / А.У. Ярмоленка // Роднае слова. – 2012. – № 11. – С. 16-20.
144. Ярмоленка, А.У. Хрысціянскія і язычніцкія традыцыі ў творчасці М. Гарэцкага / А.У. Ярмоленка // Христианский гуманизм и его традиции в славянской культуре: сб. науч. статей. Вып. 5. – Гомель, 2012. – С. 114-116.

Паасобныя творы

145. Андрэйкавец, Н. З. Праблема чалавека ў аповесці М. Гарэцкага "Антон" / Н.З. Андрэйкавец // Весці НАН Беларусі. Серыя гуманітарных навук. – 2000. – № 4. – С. 110.
146. Голуб, Т. Лабірынтамі творчай задумы : З гісторыі тэксту "Зборніка апавяданняў" Максіма Гарэцкага / Т. Голуб // Роднае слова. – 2002. – № 12. – С. 29-34.
147. Голуб, Т. З чытанкі "Родны край" М. Гарэцкага / Т. Голуб // Шляхам гадоў: гісторыка-літаратурны зборнік. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1994. – С. 22.

148. Голуб, Т.С. У творчай майстэрні класіка : тэксталагія твораў М. Гарэцкага / Т.С. Голуб. – Мінск : Беларуская навука, 2002. – 157 с.
149. Максім Гарэцкі. Аповесць "Меланхолія" : ідэйны пафас, вобразы // Мішчанчук, М.І. Беларуская літаратура ў XI класе : дапаможнік для настаўнікаў / М.І. Мішчанчук, Г.Я. Адамовіч. – Мінск : Універсітэцкае, 2001. С. 17-19.
150. Мацко, В.П. Мастацкае выяўленне камічнага ў аповесці М. Гарэцкага "У чым яго крыўда" / В.П. Мацко // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў): [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II. / рэдкал.: У.М. Ліўшыц (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 5-8.
151. Мушынская, Т.М. Гарэцкі "У чым яго крыўда?". "Меланхолія" / Т. Мушынская // Роднае слова. – 1992. – № 2. – С. 31.
152. Рагойша, Вячаслаў. Каб жыць у эпохах: "Назваслоўе" Максіма Гарэцкага / Роднае слова. – 1997. – № 6. – С. 42-49.
153. Сучков, К.П. Чалавек і вайна. Да аналізу духоўнага стану Лявона Задумы / К.П. Сучков // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў) : [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II / рэдкал. : У.М. Ліўшыц (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 56-61.
154. Тарасава, Т. Драматычныя абразкі "Чырвоныя ружы" М. Гарэцкага: жанравыя асаблівасці / Т. Тарасава // Роднае слова. – 2002. – № 10. – С. 15-18.
155. Ярмоленка, А.У. Семантыка-аксіялагічная структура апавядання М. Гарэцкага "Цёмны лес" / А.У. Ярмоленка // Спадчына І.Я. Навуменкі і актуальныя праблемы літаратуразнаўства: зб. навук. артыкулаў / Рэд. І.Ф. Штэйнер. – Гомель, 2012. – С. 179-183.

“Віленскія камунары”

156. Губская, О. Жизнь, воплощенная в слове (ещё раз о романе М. Горького "Виленские коммунары") / О. Губская // Нёман. – 2013. – № 2. – С. 144-158.
157. Губская, В. Феномен трыксцера ў рамане "Віленскія камунары" Максіма Гарэцкага / В. Губская // Роднае слова. – 2011. – № 11. – С. 13-17.
158. Пахомчык, Н.С. Наратыўная арганізацыя рамана-хронікі М. Гарэцкага "Віленскія камунары" ў кантэксце беларускай прозы мяжы 1920-1930-х гг. / Н.С. Пахомчык // Известия ГГУ им. Ф. Скорины. Гуманитарные науки. – 2014. – № 4. – С. 143-148.
159. Раман-хроніка "Віленскія камунары" // Мушынскі, М.І. Падзвіжнік з Малой Багацькаўкі : жыццёвы і творчы шлях Максіма Гарэцкага / М.І. Мушынскі. – Мінск : Беларуская навука, 2013. – С. 415-459.
160. Чыгрын, І. "Віленскія камунары", ці Мацей Мышка і яго родапачынальнікі / І. Чыгрын // Маладосць. – 1994. – № 10. – С. 235-247.
161. Якавенка, Н.В. Аўтапераклад "Віленскіх камунараў" як знакавы дакумент эпохі (да 120-годдзя з дня нараджэння Максіма Гарэцкага) / Н.В. Якавенка // Весці НАН Беларусі. Сер. гуманіт. навук. – 2013. – № 4. – С. 98-102.

“Дзве душы”

162. Аповесць "Дзве душы" // Мушынскі, М.І. Падзвіжнік з Малой Багацькаўкі : жышчэвы і творчы шлях Максіма Гарэцкага / М.І. Мушынскі . – Мінск: Беларуская навука, 2013 . – С. 186-219.
163. Аповесць "Дзве душы" : праблематыка, героі, наватарства : М. Гарэцкі // Мішчанчук, М.І. Беларуская літаратура ў XI класе : дапаможнік для настаўнікаў / М.І. Мішчанчук, Г.Я. Адамовіч. – Мінск : Універсітэцкае, 2001. С. 19-20.
164. Каб не дваілася душа: [аповесць "Дзве душы"] // Марціновіч, А.А. Брама, адчыненая ў вечнасць : дзецям пра Максіма Гарэцкага : нарысы / А.А. Марціновіч. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2013 . – С. 97-103.
165. Карпечына, Т. Аповесць “Дзве душы” ў сістэме філасофскіх поглядаў М. Гарэцкага. XI клас / Т. Карпечына // Роднае слова. – 2002. – № 9. – С. 64.
166. Максімовіч, В. Праблема “дзвюх душ” у ранніх апавяданнях М. Гарэцкага / В. Максімовіч // Роднае слова. – 2000. – № 5. – С. 19.
167. Пухцянкава, І.М. Вобразы змагароў за нацыянальнае адраджэнне ў аповесці М. Гарэцкага “Дзве душы” / І.М. Пухцянкава // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў): [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II. / рэдкал.: У.М. Ліўшыц (адк.рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 30-34.
168. Сенькавец, У.А. Структурна-кампзіцыйная адметнасць аповесці М. Гарэцкага “Дзве душы” / У.А. Сенькавец // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў): [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II. / рэдкал.: У.М. Ліўшыц (адк.рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 53-56.
169. Цімошык, Л. Характарыстыка беларускай душы : [аповесць М. Гарэцкага на сцэне] / Л. Цімошык // Літаратура і мастацтва. – 2016. – № 18 (6 мая). – С. 13.
170. Чалюк, Н.М. Чужая мова у аповесці М. Гарэцкага “Дзве душы” / Н.М. Чалюк // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў): [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II. / рэдкал.: У.М. Ліўшыц (адк.рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 73-78.
171. Чыгрын, Іван. У пошуку саміх сябе, альбо хто такі Ігнат Абдзіраловіч? (Перачытваючы “Дзве душы” Максіма Гарэцкага) / Іван Чыгрын // Роднае слова. – 1994. – № 4. – С. 3.
172. Шпакоўская, І.І. Наватворы М. Гарэцкага як спосаб развіцця лексікі белар. мовы (на мат-ле аповесці “Дзве душы” і апавяданняў 20-х гг.) / І.І. Шпакоўская // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў): [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II. / рэдкал.: У.М. Ліўшыц (адк.рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 86-89.
173. Якубовіч, Т.І. Стылістычная функцыя сінонімаў у аповесці М. Гарэцкага “Дзве душы” / Т.І. Якубовіч // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў): [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II. / рэдкал.: У.М. Ліўшыц (адк.рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 99-101.

“Жартаўлівы пісарэвіч”

174. Рагаўцоў, В.І. Вербальныя сродкі камічнага ў драматычным абразку "Жартаўлівы пісарэвіч" Максіма Гарэцкага / В.І. Рагаўцоў // Роднае слова. – 2013. – № 2. – С. 30-32.
175. Шынкарэнка, В.К. Смех і слезы пана Пісарэвіча / В.К. Шынкарэнка // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў) : [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II / рэдкал. : У.М. Ліўшыц (адк. рэд.) [і інш.] . – Мінск, 1994. – С. 92-95.
176. Шышко, А.В. Альтэрнатыўны шлях стварэння нацыянальнага характару ў п'есе Максіма Гарэцкага “Жартаўлівы Пісарэвіч” / А.В. Шышко // Веснік БДУ. Серыя 4. Філалогія. Журналістыка. Педагагіка. – 2008. – № 1. – С. 3–6.
177. Яцухна, В.І. П'еса М. Гарэцкага “Жартаўлівы пісарэвіч” як адзін з лепшых і наватарскіх твораў беларускай літаратуры 20-х гг. / В.І. Яцухна // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў) : [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II / рэдкал. : У.М. Ліўшыц (адк. рэд.) [і інш.] . – Мінск, 1994. – С. 104-108.

“Камароўская хроніка”

178. Атрашкевіч, В.І. Ля вытокаў “Камароўскай хронікі” М. Гарэцкага / В.І. Атрашкевіч // Беларуская літаратура. Вып. 11. – Мінск: Выдавецтва БДУ, 1983. – С. 42-50.
179. Бородин, А. "Родные корни" : проблема исторического сознания в "Комаровской хронике" М. Горьцкого / А. Бородин // Неман. – 1998. – № 11-12. – С. 258-264.
180. "Камароўскае пяцікніжжа" – хранікальная эпопея... // Мушынскі, М.І. Падзвіжнік з Малой Багацькаўкі : жыццевы і творчы шлях Максіма Гарэцкага / М.І. Мушынскі. – Мінск : Беларуская навука, 2008. – С. 460-489.
181. "Камароўская хроніка" М. Гарэцкага: праблема выбару імя героя // Голуб, Т.С. Тэксталогія беларускай літаратуры XX ст.: гісторыя тэксту як шлях да гісторыі літаратуры / Т.С. Голуб ; рэд. М.А. Тычына; НАН Беларусі. – Мінск : Беларуская навука, 2013. – С. 35-46.
182. Мушынскі, М.І. “Камароўская хроніка”: гісторыя напісання, праблематыка. Жанравая адметнасць / М.І. Мушынскі // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў) : [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II / рэдкал. : У.М. Ліўшыц (адк. рэд.) [і інш.] . – Мінск, 1994. – С. 12-14.
183. Часнок, І. Інтэрферэнцыя летапіснай стылізацыі і раманага аповеду ў "Камароўскай хроніцы" Максіма Гарэцкага / І. Часнок // Польшча. – 2018. – № 2. – С. 136-141.
184. Ярмоленка, А.У. Характар адлюстравання часу ў аповесці М. Гарэцкага "Камароўская хроніка" / А.У. Ярмоленка // Актуальныя праблемы філологіі : зборнік навуковых артыкулаў. Вып. 8 / рэдкал.: А.В. Бредыхіна [і др.]. – Гомель : ГГУ ім. Ф. Скарыны, 2015. – С. 88-92.

“На імперыялістычнай вайне”

185. Атрашкевіч, В.І. Аб жанравых асаблівасцях запісак Максіма Гарэцкага “На імперыялістычнай вайне” / В.І. Атрашкевіч // Беларуская літаратура. Выпуск 12. – Мінск, 1984. – С. 73-81.
186. Мушынская, Т.М. Гарэцкі “Ціхая плынь”, “На імперыялістычнай вайне” / Т.М. Мушынская // Роднае слова. – 1992. – № 3. – С. 9.
187. “На імперыялістычнай вайне” // Мушынскі, М.І. Падзвіжнік з Малой Багацькаўкі: жыццёвы і творчы шлях Максіма Гарэцкага / М.І. Мушынскі. – Мінск : Беларуская навука, 2013. – С. 314-331.
188. Ніякоўская, А.П. “Лёс прыходзіць з мінулага...”: некаторыя вынікі аналізу аповесці М. Гарэцкага “На імперыялістычнай вайне” / А.П. Ніякоўская // “Гарэцкія чытанні”, навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў): [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч.ІІ. / рэдкал.: У.М. Ліўшыц (адк.рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 14-16.
189. Трацяк, З.І. Гісторыка-кантэкстуальны падыход да твора М. Гарэцкага “На імперыялістычнай вайне” / З.І. Трацяк // Вестник Полоцкого государственного университета. Серия А. Гуманитарные науки. – 2011. – № 10. – С. 23-28.
190. Цікоцкі, А.М. Моўна-стылістычныя асаблівасці дакументальна-мастацкіх запісак М. Гарэцкага “На імперыялістычнай вайне” / А.М. Цікоцкі // Беларуская мова і літаратура. – 1999. – № 3. – С. 101.
191. Чорнае крыло над хутарком: [“На імперыялістычнай вайне”] // Марціновіч, А. Брама, адчыненая ў вечнасць : дзецям пра Максіма Гарэцкага : нарысы / А. Марціновіч. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2013. – С. 57-61.
192. Шукаловіч, А.П. Тыпалагічныя паралелі запісак “На імперыялістычнай вайне” М. Гарэцкага і “Севастопольских рассказов” Л. Талстога / А.П. Шукаловіч // Актуальные проблемы филологии : сборник научных статей. Вып. 11 / Гомельский государственный университет им. Ф. Скорины ; редкол.: А.В. Бредихина [и др.]. – Гомель : ГГУ им. Ф. Скорины, 2018. – С. 83-87.

“Роднае карэнне”

193. Караткоў, М. Беларус у апавяданні “Роднае карэнне” М. Гарэцкага / М. Караткоў // Роднае слова. – 2004. – № 2. – С. 20-23.
194. Нячай, В. Роднае карэнне Максіма Гарэцкага : экранныя максімавы прысады / В. Нячай // Роднае слова. – 2003. – № 2. – С. 89-92.
195. Падстаўленка, В. “Не забі ў сабе добрае карэнне!” : Жанрава-стылевы аспект гумарыстычна-сатырычных апавяданняў М. Гарэцкага 20-х гадоў / В. Падстаўленка // Роднае слова. – 2003. – № 12. – С. 15-17.
196. Роднае карэнне Максіма Гарэцкага // Беларусы. Т.12: Экраннае мастацтва / А.В.Красінскі [і інш.]. – Мінск : Беларуская навука, 2009. – С. 142-146.
197. Шамякіна, Т. Таямніцы жыцця: Роздум над апавяданнем М. Гарэцкага “Роднае карэнне” / Т. Шамякіна // Роднае слова. – 1993. – № 2. – С. 23.

“Рускі”

198. Вайна і народ ("Літоўскі хутарок", "На этапе", "Рускі", "Генерал") // Мушынскі, М.І. Падзвіжнік з Малой Багацькаўкі : жышцёвы і творчы шлях Максіма Гарэцкага / М.І. Мушынскі . – Мінск : Беларуская навука, 2013 . – С. 98-111.
199. Лявонава, Е. “А душа падумала і здрыганулася...” Творчасць Максіма Гарэцкага ў святле еўрапейскага літаратурнага досведу (на прыкладзе апавядання “Рускі”) / Е. Лявонава // Дзеяслоў. – 2013. – № 4. – С. 310-320.
200. Пятровіч, А. Біблейскія вобразы ў апавяданні Максіма Гарэцкага “Рускі” / А. Пятровіч // Роднае слова. – 1997. – № 11. – С. 44.
201. Стрэл у спіну [апавяд. "Рускі"] // Марціновіч, А. Брама, адчыненая ў вечнасць: дзесяць пра Максіма Гарэцкага: нарысы / А.А. Марціновіч. – Мінск: Мастацкая літаратура, 2013. – С. 67-70.
202. Шарапа, А. Беларуская навела пра вайну: “Рускі” Максіма Гарэцкага і “Memento mori” Янкі Брыля / А. Шарапа // Роднае слова. – 2008. – № 12. – С. 19-22.

“Скарбы жыцця”

203. Бурдзялёва, І. Вынікі мастацкіх пошукаў у кнізе-дзённіку Максіма Гарэцкага “Скарбы жыцця” / І. Бурдзялёва // “Мае Афіны тут – назваў іх Бандарамі”: Acta Albaruthenica;10. – Warszawa, 2010. – С. 38-48.
204. Бурдзялёва, І. Рысы мастацкага прадбачання Максіма Гарэцкага ў кнізе-дзённіку "Скарбы жыцця" / І. Бурдзялёва // Максім і Гаўрыла Гарэцкія і спадарожніцы іх жыцця і творчай дзейнасці. XIV гарэцкія чытанні (прысвячаюцца Году Маці) : матэрыялы чытанняў Мінск, 8 чэрвеня 2006 г. / отв. ред. Р. Гарэцкі . – [б. м.] [б. и.], 2007 . – С. 62-68.
205. Голуб, Т. Вечнае поле памяці : да 100-годдзя Максіма Гарэцкага: [Скарбы жыцця. Уступны артыкул] / Т. Голуб // Полымя. – 1993 . – № 2 . – С. 3-16.
206. Ждановіч, А.Я. “Скарбы жыцця” М. Гарэцкага: да праблемы вызначэння жанру / А.Я. Ждановіч // Веснік Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А. А. Куляшова. – 2006. – № 2-3. – С. 129-135.
207. Ждановіч, А. Спецыфіка рэалізацыі мастацка-філасофскага сэнсу ў “Скарбах жыцця” М. Гарэцкага / А. Ждановіч // Веснік Магілёўскага ўніверсітэта імя А. Куляшова. – 2007. – № 1. – С. 153-159.
208. Новік, М. Слова і вобраз у “Скарбах жыцця” Максіма Гарэцкага / М. Новік // Роднае слова. – 2005. – № 4. – С. 12.
209. Праневіч, Г.М. Архетып мастака і паэтыка экзістэнцыяльных прароцтваў у “Скарбах жыцця” М. Гарэцкага / Г.М. Праневіч // Веснік Брэсцкага ўніверсітэта. Серыя гуманітарных навук. – 2003. – № 3. – С. 46-55.
210. Шавлякова, І. Путь и вечность патмосца (творчество Максима Горького): [сімвал у міфапрастранстве “Скарбаў жыцця”] / І. Шавлякова // Неман. – 1998. – № 11-12 . – С. 246-252.

“Ціхая плынь”

211. Аповесць "За што?", "Ціхая плынь" // Мушынскі, М.І. Падзвіжнік з Малой Багацькаўкі : жыццёвы і творчы шлях Максіма Гарэцкага / М.І. Мушынскі . – Мінск : Беларуская навука, 2013 . – С. 164-177.
212. Вернутая спадчына. М. Гарэцкі “Ціхая плынь” // Крот, М.С. Жывыя старонкі мінулага/ М.С. Крот. – Мінск, 1997. – С. 35.
213. Губская, В. Беларуская гісторыя ў аповесці Максіма Гарэцкага “Ціхая плынь” / В. Губская // Роднае слова. – 2003. – № 2. – С. 82-84.
214. Ляшук, В. Маральнае выхаванне шасцікласнікаў пры вывучэнні раздзела “Горкая прамудрасць” з аповесці М.Гарэцкага “Ціхая плынь” // Роднае слова. – 2000. – № 10. – С. 49.
215. Мушынская, Т.М. Гарэцкі “Ціхая плынь”, “На імперыялістычнай вайне” / Т.М. Мушынская // Роднае слова. – 1992. – № 3. – С. 9.
216. Мянёў, Ю.У. Праблема станаўлення нацыянальнага характару ў аповесці М. Гарэцкага “Ціхая плынь” / Ю.У. Мянёў // Беларуская мова і літаратура. – 2008. – № 8. – С. 52-56.
217. Цімашкова, К. Псіхалагічнае даследаванне паводле аповесці М. Гарэцкага “Ціхая плынь” / К. Цімашкова // Роднае слова. – 2000. – № 10. – С. 54.
218. Часнок, І. Наратыўная стратэгія ў аповесці “Ціхая плынь” Максіма Гарэцкага / І. Часнок // Роднае слова. – 2014. – № 9. – С. 14-19.
219. Шаўчэнка, М.М. Лексіка-стылістычныя асаблівасці канфесіяналізму у аповесці М. Гарэцкага “Ціхая плынь” / М.М. Шаўчэнка // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў) : [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II / рэдкал. : У.М. Ліўшыц (адк.рэд.) [і інш.] . – Мінск, 1994. – С. 83-86.

Мова твораў

220. Асаблівасці лірызму ў прозе М. Гарэцкага // Дасаева, Т.М. М. Гарэцкі і Янка Брыль : тыпалогія малых жанраў. – Мінск, 2004. – С. 14-45.
221. Германовіч, І.К. М. Гарэцкі як мовазнавец / І.К. Германовіч // Веснік БДУ. Серыя філалогія. – 1993. – № 1. – С. 43-49.
222. Голуб, Т.С. У творчай майстэрні класіка: Тэкстэлогія твораў Максіма Гарэцкага / Т.С. Голуб. – Мінск : Беларуская навука, 2002 . – 158 с.
223. Губская, Вольга. Тэксты Максіма Гарэцкага на старонках "Нашай нівы" праз прызму ўспрыняцця журналістыкі / Вольга Губская // Польшча. – 2016. – № 11. – С. 119-126.
224. Драздова, З.У. Маляўнічая сіла слова : Максім Гарэцкі як майстар мастацкага слова / З.У. Драздова // Польшча. – 2016. – № 3. – С. 151-163.
225. Жук, І.В. Аб рытмавых уласцівасцях прозы Максіма Гарэцкага / І.В. Жук // Веснік БДУ. Філалогія, журналістыка, педагогіка. – 2002. – № 1. – С. 9.
226. Іваноў, Я.Я. Афарызмы ў мове твораў Максіма Гарэцкага / Я.Я. Іваноў // Беларуская мова і літаратура. – 2008 . – № 8 . – С. 62-64.

227. Караткоў, М.М. Аб жанрава-стылявых формах ранняй прозы М. Гарэцкага / М.М. Караткоў // Весці АН БССР. Серыя грамадскіх навук. – 1984. – № 1. – С. 91-96.
228. Кныш, Л. Моўныя сродкі ў творах Максіма Гарэцкага / Л. Кныш // Роднае слова. – 1998. – № 6. – С. 72.
229. Кныш, Л. Спосабы стылізацыі гутарковага маўлення ў прозе Максіма Гарэцкага / Л. Кныш // Роднае слова. – 2005. – № 11. – С. 22-24.
230. Ляшук, В. Маральнае выхаванне шасцікласнікаў пры вывучэнні раздзела “Горкая прамудрасць” з аповесці М.Гарэцкага “Ціхая плынь” // Роднае слова. – 2000. – № 10. – С. 49.
231. Макаревич, А.Н. В разных стилевых течениях: проблема жанра и стиля в рассказах 20-х годов М. Горьцкого и Т. Гартного / А.Н. Макаревич. – Екатеринбург: Урал Плюс, 1995. – 178 с.
232. Макарэвіч, А.М. Жанрава-стылёвыя асаблівасці апавяданняў М. Гарэцкага (20-я гады) / А.М. Макарэвіч // Известия АН БССР. – 1990. – № 1. – С. 91.
233. Макаревич, А.Н. Жанрово-стилистическое определение драматических произведений М. Горьцкого / А.Н. Макаревич // Весці НАН Беларусі. Серыя гуманітарных навук. – 1998. – № 3. – С. 112.
234. Маршэўская, В.В. Фразеалагічныя варыянты у творах М. Гарэцкага / В.В. Маршэўская // “Гарэцкія чытанні”, навуковая канферэнцыя (Магілёў): у 2 ч. Ч.ІІ. / рэдкал.: У.М. Ліўшыц (адк.рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 1-5.
235. Мормыш, Л.С. Лексические белорусизмы как средство создания национального колорита (на материале переводов произведений М. Горьцкого на русский язык) / Л.С. Мормыш // Весці БДПУ. Серыя 1. – 2006. – № 1. – С. 79-83.
236. Мормыш, Л.С. Стилистические белорусизмы в переводах произведений М. Горьцкого на русский язык / Л.С. Мормыш // Весці БДПУ. Серыя 1. – 2006. – № 2. – С. 69-74.
237. Падстаўленка, В. Жанрава-стылёвы аспект гумарыстычна-сатырычных апавяданняў М. Гарэцкага 1920-х гг. / В. Падстаўленка // Роднае слова. – 2003. – № 12. – С. 15-18.
238. Пашкевіч, М.І. З назіранняў над мовай публіцыстыкі М. Гарэцкага / М.І. Пашкевіч // “Гарэцкія чытанні”, навуковая канферэнцыя: у 2 ч. Ч.ІІ. / адк.рэд. У.М. Ліўшыц – Мінск, 1994. – С. 25-28.
239. Рагаўцоў, В. Іранізмы ў п’есах Максіма Гарэцкага / В. Рагаўцоў // Краязнаўчая газета. – 2013. – № 6, 7.
240. Сачанка, С. Моўныя пытанні ў публіцыстыцы Максіма Гарэцкага / С. Сачанка // Роднае слова. – 2011. – № 3. – С. 52-55.
241. Сачанка, С. Мясцовая лексіка з твораў Максіма Гарэцкага і Барыса Сачанкі ў дыялектных слоўніках / С. Сачанка // Роднае слова. – 2011. – № 5. – С. 45-47.
242. Сачанка, С. Прыслоўі ў “Маскоўска-беларускім слоўніку” братаў Гарэцкіх / С. Сачанка // Роднае слова. – 2009. – № 11. – С. 42-45.
243. Тарасава, Т.М. Сказавая форма ў прозе М. Гарэцкага / Т.М. Тарасава // “Гарэцкія чытанні”, навуковая канферэнцыя: у 2 ч. Ч.ІІ. / адк.рэд. У.М. Ліўшыц. – Мінск, 1994. – С. 64-67.

244. Тарасава, Т.М. Спавадальная манера аўтабіяграфічнай прозы ў выяўленні экзістэнцыяльных праблем чалавека / Т.М. Тарасава // Веснік Брэсцкага ўніверсітэта. Сер. філалагічных навук . – 2008 . – № 2 . – С. 3-11.
245. Цікоцкі, А.М. Моўна-стылістычныя асаблівасці дакументальна-мастацкіх запісак М. Гарэцкага “На імперыялістычная вайне” / А.М. Цікоцкі // Беларуская мова і літаратура. – 1999. – № 3. – С. 101.
246. Ціток, А.П. Семантыка-сінтаксічная спалучальнасць дзеясловаў маўлення ў прозе М. Гарэцкага / А.П. Ціток // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў): [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II. / рэдкал.: У.М. Ліўшыц (адк.рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 67-71.
247. Шчэрбін, В. Слоўнікавая спадчына Максіма Гарэцкага / В. Шчэрбін // Роднае слова. – 1993. – № 9. – С. 19.
248. Якалцэвіч, М.А. Функцыяніраванне прыказак у творах М. Гарэцкага / М.А. Якалцэвіч // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў): [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II. / рэдкал.: У.М. Ліўшыц (адк.рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 95-99.
249. Якубовіч, Т. Словаўтваральныя варыянты ў творах М. Гарэцкага / Т. Якубовіч // Матэрыялы міжнароднага навуковага семінара. – Могилев, 1996. – С. 61-62.

Вобразы і тэматыка

250. Алесьніна, Ю.А. Вобраз беларускага інтэлігента ў творчасці М. Гарэцкага і ў сучаснай маладой прозе / Ю.А. Алесьніна // Весці НАН Беларусі. Серыя Гуманітарных навук. – 2002. – № 3. – С. 101-107.
251. Багародава, Т.Р. Вытокі жанру беларускай “ваеннай” апавесці ў творчасці М. Гарэцкага / Т.Р. Багародава // Веснік Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя А. Гуманітарныя навукі. – 2009. – № 7. – С. 160-164.
252. Воран, І.А. Пейзажная прастора ў маладой прозе М. Гарэцкага / І.А. Воран // Спадчына І.Я. Навуменкі і актуальныя праблемы літаратуразнаўства / рэд. І.Ф. Штэйнер. – Гомель: ГДУ ім.Ф.Скарыны, 2012. – С. 155-159.
253. Ганчарова-Цынкевіч, Т.У. Вобраз Вільні ў беларускай літаратуры пачатку ХХ стагоддзя / Т.У. Ганчарова-Цынкевіч // Беларуская мова і літаратура. – 2009. – № 5. – С. 51-53.
254. Гістарычны лёс беларускай нацыі праз прызму твораў М. Гарэцкага / Мельнікава, А.М. Нацыянальна-светапоглядныя каардынаты беларускай літаратуры першай трэці ХХ стагоддзя : манаграфія / А.М. Мельнікава. – Гомель : ГДУ імя Ф. Скарыны, 2016. – С. 137-157.
255. Глазман, Л.Я. Асэнсаванне нацыянальнай праблематыкі ў кантэксце ваеннай катастрофы ў "маладой" прозе М. Гарэцкага / Л.Я. Глазман // Вестник Полоцкого государственного университета. Серия А. Гуманитарные науки. – 2014. – № 10. – С. 36-40.
256. Дранько-Майсюк, В. Пякельная рэчаіснасць : Сусветная вайна Максіма Гарэцкага / В. Дранько-Майсюк // Літаратура і мастацтва. – 2018. – № 12 (30 сак.). – С. 13.

257. Кажамякін, Г.В. Дыялектыка душы ў творах М. Гарэцкага / Г.В. Кажамякін // Веснік БДУ. Сер. Філілогія. – 2003. – № 3. – С. 20-23.
258. Кажамякін, Г.В. М. Гарэцкі і Біблія / Г.В. Кажамякін // Роднае слова. – 2003. – № 6. – С. 73.
259. Канцэпцыя асобы ў творчасці М. Гарэцкага // Максімовіч, В. Эстэтычныя пошукі ў беларускай літаратуры пачатку ХХ ст. / В. Максімовіч – Мінск, 2000. С. 156-182.
260. Канцэпцыя асобы ў творчасці М. Гарэцкага // Максімовіч, В.А. Беларуская літаратура першай трэці ХХ стагоддзя / В.А. Максімовіч. – Мінск : Беларуская навука, 2006. – С. 66-94.
261. Конан, У. У містычных сферах быцця: паказальнік біблейскіх архетыпаў, міфалагічных вобразаў і матываў у творчасці М. Гарэцкага / У. Конан // Полымя. – 1997. – № 3. – С. 261-271.
262. Леська, Л.П. Эсхаталагічны міф ў творах Максіма Гарэцкага / Л.П. Леська // Весці БДПУ. Серыя 1. Педагогіка. Псіхалогія. Філілогія. – 2018. – № 2 (96). – С. 108-113.
263. Леўшаева, В. Месца і роля фальклорных паданняў у творах М. Гарэцкага / В. Леўшаева // Пятая навуковыя чытанні. – Гомель, 2001. – С. 51.
264. Лявонава, Е. “Я жыў, але ранейшага мяне навекі няма...”. Першая сусветная вайна ў творчасці М. Гарэцкага і Анры Барбюса / Е. Лявонава // Роднае слова. – 1999. – № 3. – С. 24.
265. Лясун, Л. Нацыянальныя і агульначалавечыя матывы ў творчасці Максіма Гарэцкага / Л. Лясун // Роднае слова. – 1999. – № 3. – С. 127.
266. Максімовіч, В. Праблема “дзвюх душ” у ранніх апавяданнях М. Гарэцкага / В. Максімовіч // Роднае слова. – 2000. – № 5. – С. 19.
267. Мачульская, С.М. духоўнае аблічча інтэлігента ў творах М. Гарэцкага / С.М. Мачульская // Весці АНБ. Серыя гуманітарных навук. – 1997. – № 1. – С. 89.
268. Мачульская, С. Прымач у "Панстве" і пасынак вескі : эвалюцыя вобраза героя-інтэлігента ў ранняй творчасці Максіма Гарэцкага / С. Мачульская // Роднае слова. – 2005. – № 9. – С. 10-12.
269. Мачульская, С.М. Эвалюцыя вобраза героя-інтэлігента ў ранняй творчасці Максіма Гарэцкага / С.М. Мачульская // Роднае слова. – 2005. – № 9. – С. 10-13.
270. Мельнікава, Анжэла. Нацыянальны характар праз прызму твораў Максіма Гарэцкага / Анжэла Мельнікава // Роднае слова. – 2018. – № 2. – С. 9-12.
271. Мельнікава, А.М. Праблема лёсу беларускай нацыі ў творах Максіма Гарэцкага / А.М. Мельнікава // Известия Гомельского государственного университета им. Ф. Скорины. Гуманитарные науки. – 2014. – № 1. – С. 16-22.
272. Мішчанчук, М. Вобразная сістэма прозы Максіма Гарэцкага ў кантэксте пошукаў мадэрнісцкай літаратуры першай палавіны ХХ стагоддзя / М. Мішчанчук // Максім і Гаўрыла Гарэцкія і спадарожніцы іх жыцця і творчай дзейнасці. XIV гарэцкія чытанні (прысвячаюцца Году Маці) : матэрыялы чытанняў Мінск, 8 чэрвеня 2006 г. / отв. ред. Р. Гарэцкі . – [б. м.] [б. и.], 2007 . – С. 100-106.

273. Нацыянальна-этычны канцэптуалізм “малой прозы” Максіма Гарэцкага / Шаладонаў, І.М. Выпрабаванне чалавечнасці : беларускае апавяданне 20-х гадоў аб рэвалюцыі і грамадзянскай вайне / І.М. Шаладонаў. – Мінск: Беларуская навука, 2008. – С. 54-74.
274. Праблема “дзвюх душ” у творчасці М. Гарэцкага // Максімовіч, В.А. Шыпшынавы край: старонкі беларускай літаратуры 20-30-х гг. XX ст. / В.А. Максімовіч. – Мінск : ИВЦ Минфина, 2002. – С. 100-118.
275. Пыско, Н. “Што яно?": темы сомнамбулизма и самоубийства в произведениях М. Горьцкого / Н. Пыско // Неман. – 1998. – № 11/12. – С. 253-257.
276. Супранкова, Т. Фаўсціянскія матывы ў творчасці Максіма Гарэцкага / Т. Супранкова // Полымя. – 2018. – № 5. – С. 127-135.
277. Творчасць М. Гарэцкага ў кантэксце заходне-еўрапейскай літаратуры пра Першую сусветную вайну // Лявонава, Е. Беларуская літаратура XX ст. / Е. Лявонава. – Мінск, 2002. – С. 16-23.
278. Трацяк, З. Ваенная літаратура на злome эпох : спроба параўнальна-гістарычнага вывучэння беларускай і нямецкай прозы 20-30-х гг. XX ст. / З. Трацяк // Роднае слова. – 2017. – № 10. – С. 7-11.
279. Трацяк, З.І. Лёс беларуса на Першай сусветнай вайне ў малой прозе М. Гарэцкага / З.І. Трацяк // Вестник Полоцкого государственного университета. Серия А. Гуманитарные науки. – 2013. – № 2. – С. 15-23.
280. Трацяк, З.І. Спецыфіка беларускай нацыянальнай самасвядомасці (на прыкладзе мастацкай і публіцыстычнай спадчыны М. Гарэцкага) / З.І. Трацяк // Вестник Полоцкого государственного университета. Серия А. Гуманитарные науки. – 2015. – № 10. – С. 12-15.
281. Трацяк, З.І. Тэма "непрадвызначанага здрадніцтва" ў беларускай дакументальна-мастацкай ваеннай прозе / З.І. Трацяк // Полымя. – 2017. – № 8. – С. 127-132.
282. Тычына, М. Максім Гарэцкі і праблема "Другога" ў яго творах / М. Тычына // Роднае слова. – 2003. – № 2. – С. 5-10.
283. Уткевіч, В. Архетып дому, сялібы: выяўленне нацыянальнага светапогляду ў творчасці Кнута Гамсуна і Максіма Гарэцкага / В. Уткевіч // Роднае слова. – 2005. – № 10. – С. 11-15.
284. Шамякіна, Марыя. Адлюстраванне Першай сусветнай вайны ў творчасці Максіма Гарэцкага: вайсковая лексіка / Марыя Шамякіна // Полымя. – 2018. – № 3. – С. 138-141.
285. Ярмоленка, А.У. Катэгорыі часу і прасторы ў апавесцях Максіма Гарэцкага / А.У. Ярмоленка // Роднае слова. – 2016. – № 9. – С. 15-19.
286. Ярмоленка, А.У. Першая сусветная вайна ў творчасці М. Гарэцкага / А.У. Ярмоленка // Актуальные проблемы филологии / редкол.: А.В. Бредихина [и др.]. – Гомель : ГГУ им. Ф. Скорины, 2008. – Вып. 6. – 2013. – С. 89-92.
287. Ярмоленка, А.У. Творчасць Максіма Гарэцкага ў літаратурна-крытычных артыкулах яго сучаснікаў / А.У. Ярмоленка // Роднае слова. – 2014. – № 5. – С. 15-17.
288. Ярмоленка, А.У. Хранатоп і культурная памяць у творчасці Максіма Гарэцкага / А.У. // Роднае слова. – 2017. – № 11. – С. 11-13.

Літаратурныя сувязі

289. Аўдоніна, Т. Смерць нараджае філасофію (па драматургічных творах Л. Талстога, М. Гарэцкага, А. Дударова / Т. Аўдоніна // Слово и время: матер. научн. конф. посвящ. 60-летию Н. Воинова, Гомель, 25-26 сент.: В 2-х ч. Ч. 2. – Гомель, 2003. – С. 13-19.
290. Бельскі, А. Максім Гарэцкі пра Алеся Гаруна (матэрыял да вывучэння тэмы “Алесь Гарун” у 9 класе) / А. Бельскі // Беларуская мова і літаратура. – 2016. – № 1. – С. 40-42.
291. Гарэцкі, Г. Пра Якуба Коласа : [сустрэчы братоў Гарэцкіх з Якубам Коласам] / Гаўрыла Гарэцкі // Якуб Колас. У думках, у сэрцах, у песнях : успаміны, нарысы, эсэ, прысвячэнні / укладанне Міхася Міцкевіча. – Мінск, 2012. – С. 268-269.
292. Гарэцкі, Р. Браты Гарэцкія і Уладзімір Дубоўка / Р. Гарэцкі // Роднае слова. – 2014. – № 9. – С. 86.
293. Гарэцкі, Р. Янка Купала і браты Гарэцкія / Р. Гарэцкі // Роднае слова. – 2004. – № 7. – С. 96-99.
294. Глазман, Л. Адлюстраванне самаідэнтыфікацыі асобы ў апавяданнях Максіма Гарэцкага і Леаніда Андрэева / Л. Глазман // Роднае слова. – 2015. – № 6. – С. 15-19.
295. Глазман, Л. Кризис идентичности в рассказах Л. Андреева "Сын человеческий" и М. Горьцкого "Дурны настаўнік" / Л. Глазман // Наука – образованию, производству, экономике : материалы XX(67) Региональной научно-практической конференции преподавателей, 12–13 марта 2015 г. : в 2 т. Т.1 / редкол.: И.М. Прищепа [и др.]. – Витебск : ВГУ имени П.М. Машерова, 2015. – С. 102-103.
296. Глазман, Л. Самаідэнтыфікацыя асобы ў філасофскім асэнсаванні пісьменніка (на матэрыяле апавяданняў Леаніда Андрэева і Максіма Гарэцкага) / Л. Глазман // Польша. – 2015. – № 8. – С. 124-128.
297. Глазман, Л. “Таямніцы жыцця” ў апавяданнях Максіма Гарэцкага і Леаніда Андрэева / Любоў Глазман // Роднае слова. – 2014. – № 9. – С. 19-22.
298. Голуб, Т. Іх аб’яднала Бацькаўшчына (М. Гарэцкі і М. Багдановіч) / Т. Голуб // Польша. – 1993. – № 5. – С. 247.
299. Гоўзіч, І. Максім Гарэцкі і Янка Сіпакоў / І. Гоўзіч // Роднае слова. – 2003. – № 2. – С. 16-19.
300. Губская, Вольга. Асэнсаванне творчай спадчыны Максіма Гарэцкага ў навуковай дзейнасці Міхася Мушынскага / Вольга Губская // Роднае слова. – 2016. – № 1. – С. 22-24.
301. Губская, В.М. Творчыя пошукі Максіма Гарэцкага на шляху фарміравання беларускай літаратуры : апавяданні “Красаваў язмін” М. Гарэцкага і “Дом з мезанінам” А. Чэхава: сугучча і рознагалоссе / В. Губская // Роднае слова. – 2008. – № 2. – С. 12-14.
302. Дасаева, Т.М. Лірызм у публіцыстыцы Ядвігіна Ш., М. Гарэцкага, В. Ластоўскага / Т.М. Дасаева // Веснік БДУ. Філалогія, журналістыка, педагогіка. – 2002. – № 11. – С. 91.

303. Дасаева, Т.М. Максім Гарэцкі і Янка Брыль: тыпалогія малых жанраў: манаграфія / Т.М. Дасаева. – Мінск : БДУ, 2004 . – 115 с.
304. Дасаева, Т. Якуб Колас і Максім Гарэцкі / Т. Дасаева // Роднае слова. – 2013. – № 2. – С. 13-17.
305. Кабржыцкая, Т. Першая сусветная вайна ў літаратуры. "Раскіданы Родны край" у творах Алексы Кобеца, Максіма Гарэцкага, Сяргея Пясецкага / Т. Кабржыцкая, М. Хмяльніцкі // Роднае слова. – 2014. – № 5. – С. 4-9.
306. Лебедзеў, У. Ян Баршчэўскі і Максім Гарэцкі / У. Лебедзеў // Ян Баршчэўскі ў славянскім свеце (да 210-годдзя з дня нараджэння) : зборнік навуковых артыкулаў удзельнікаў IV Міжнародных чытаньняў, 18-19 мая 2004 г. / пад рэд. В.І. Русілки, В.Ю. Бароўкі. – Віцебск : Віцебскі дзярж. ун-т, 2004 . – С. 49-52.
307. Лідэр і яго апанент (на матэрыяле твораў Я. Коласа, Я. Купалы, М. Гарэцкага, К. Чорнага, А. Мрыя, М. Зарэцкага) // Жураўлёў, В.П. Актуальнасць традыцый. – Мінск, 2002. – С. 11-60.
308. Марціновіч, А. Заўважаны Максімам Гарэцкім: [пісьменнік Сымон Хурсік] / А. Марціновіч // Польша. – 2013. – № 8. – С. 162-173.
309. Навасельцава, Г.В. Мастацкае ўвасабленне гісторыі ў творчасці пісьменнікаў 1920-1950-х гг. / Г.В. Навасельцава // Известия Гомельского государственного университета им. Ф. Скорины. – 2015. – № 4. . – С. 110-114.
310. "Найвялікшы пясняр 19 веку" : Францішак Багушэвіч у ацэнцы Максіма Гарэцкага // Голуб, Т.С. Тэксталогія беларускай літаратуры ХХ стагоддзя : гісторыя тэксту як шлях да гісторыі літаратуры / Т.С. Голуб . – Мінск : Беларуская навука, 2013 . – С. 46-52.
311. Невяроўская, Н. Максім Гарэцкі і Хорхе Луіс Борхес : спецыфіка мастацкага мыслення / Н. Невяроўская // Нацыянальнае і агульнаадукацыйнае ў славянскіх літаратурах : міжнародная навуковая канферэнцыя . У 2 ч.. Ч. 2/ рэдкал.: І.Ф. Штэйнер [і інш.]. – Гомель, 2007. – С. 106-108.
312. Пісьменнікі магутнага даравання: Якуб Колас і Максім Гарэцкі // Голуб, Т.С. Услед за лініяй жыцця: Творчая індывідуальнасць: ад літаратурнага тэксту да культурнай спадчыны. – Мінск, 2006. – С. 3-12.
313. Сазонаў, М.А. Пра-тэкст Ф.М. Дастаеўскага як фактар ідэйна-эстэтычнай эвалюцыі мастацкага характару ў прозе М. Гарэцкага і К. Чорнага / М.А. Сазонаў // Весці НАНБ. Серыя гуманітарных навук. – 2013. – № 1. – С. 71-77.
314. Сувалава, А.М. Станаўленне псіхалагічнага майстэрства (ранняя творчасць М. Гарэцкага і К. Чорнага) // "Гарэцкія чытанні", навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў): [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II. / рэдкал.: У.М. Ліўшыц (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 49-53.
315. Тарасава, Тамара. Вобраз беларуса-бежанца Першай сусветнай вайны ў творах Якуба Коласа, Максіма Гарэцкага, Уладзіміра Гніламедава / Тамара Тарасава // Польша. – 2015. – № 9. – С. 140-143.
316. Тарасава, Т. Катэгорыя сну ў вобразнай сістэме М. Гарэцкага і Ф. Кафкі / Т. Тарасава // Максім і Гаўрыла Гарэцкія і спадарожніцы іх жыцця і творчай дзейнасці. XIV гарэцкія чытанні: матэрыялы чытаньняў Мінск, 8 чэрвеня 2006 г. / отв. рэд. Р. Гарэцкі . – [б. м.] [б. и.], 2007 . – С. 107-112.

317. Траццяк, З.І. Адлюстраванне Першай сусветнай вайны вачыма “я”– апавядальнікаў у творах вялікай апавядальнай формы Э.Хэмінгуэя і М.Гарэцкага / З.І. Траццяк // Романо-германская філологія в контексте науки і культуры: Междунар. сборник науч. статей. – Новополоцк, 2013. – С. 226-234.
318. Траццяк, З.І. Вайна як эрзац-жыццё ў творах М. Гарэцкага і А. Гародні / З.І. Траццяк // Вестник Полоцкого государственного университета. Серия А. Гуманитарные науки. – 2014 . – № 10. – С. 41-45.
319. Третьяк, З.И. Сравнительный анализ основных способов изображения Первой мировой войны на примере творчества Э. Хемингуэя и М. Горького / З.И. Третьяк // Вестник Полоцкого государственного университета. Серия А. Гуманитарные науки. – 2009. – № 1. – С. 89-94.
320. Уткевіч, В. Два падарожжы па Расіі: "Сібірскія абразкі" Максіма Гарэцкага і "У казачнай краіне" Кнута Гамсуна / В. Уткевіч // Максім і Гаўрыла Гарэцкія і спадарожніцы іх жыцця і творчай дзейнасці. XIV гарэцкія чытанні (прысвячаюцца Году Маці) : матэрыялы чытанняў Мінск, 8 чэрвеня 2006 г. / отв. ред. Р. Гарэцкі . – [б. м.] [б. и.], 2007 . – С. 112-116.
321. Уткевіч, В.І. Міфалагічныя вобразы ў творах К.Гамсуна і М.Гарэцкага як крыніца нацыянальнага характару / В.І. Уткевіч // Веснік БДУ. Філалогія. – 1999. – № 2. – С. 26-28.
322. Уткевіч, В. Нацыянальны характар у творах Я. Баршчэўскага і М. Гарэцкага / В. Уткевіч // Ян Баршчэўскі ў славянскім свеце (да 210-годдзя з дня нараджэння): зборнік навуковых артыкулаў удзельнікаў IV Міжнародных чытанняў, 18-19 мая 2004 г. / пад рэд. В.І. Русілка, В.Ю. Бароўкі . – Віцебск : Віцебскі дзярж. ун-т, 2004 . – С. 122-125.
323. Уткевіч, В.І. Тэма двойніцтва ў творах М. Гарэцкага і К. Гамсуна / В.І. Уткевіч // Вестник Полоцкого государственного университета. Серия А. Гуманитарные науки. – 2016. – № 2. – С. 67-71.
324. Шаладонаў, І. Тыпалогія праблемы свету і чалавека ў апавяданнях М. Гарэцкага і К. Чорнага / І. Шаладонаў // Роднае слова. – 2003. – № 10. – С. 14-16.
325. Шукаловіч, А.П. Мастацкія перасячэнні ваеннай прозы М. Гарэцкага і Э.М. Рэмарка / А.П. Шукаловіч // Актуальные проблемы филологии : сборник научных статей. Вып. 10 / редкол.: А.В. Бредихина [и др.]. – Гомель, ГГУ им. Ф. Скорины, 2017. – С. 74-77.
326. Шчодры "Сейбіт беларускасці": В. Дунін-Марцінкевіч у ацэнцы Максіма Гарэцкага / Т. Голуб // Голуб, Т. Тэксталогія беларускай літаратуры XX стагоддзя : гісторыя тэксту як шлях да гісторыі літаратуры / Т.С. Голуб . – Мінск: Беларуская навука, 2013. – С. 53-58.
327. Ярмоленка, А.У. Гогалеўскія традыцыі ў творах класіка беларускай літаратуры М. Гарэцкага / А.У. Ярмоленка // Известия Гомельского государственного университета им. Ф. Скорины. Гуманитарные науки. – 2013. – № 1. – С. 104-108.

У дапамогу настаўніку

328. Быкаўцава, І Ён думкай і словам службыў Беларусі : сцэнар імпрэзы, прысвечанай Максіму Гарэцкаму / І. Быкаўцава // Роднае слова. – 1998. – № 11. – С. 153.
329. Дасаева, Т. М. Творчасць М. Гарэцкага ў школьнай праграме / Т.М. Дасаева // Беларуская мова і літаратура. – 2008. – № 8. – С. 56-62.
330. Захараў, В. Выкарыстанне элементаў шматаспектнага аналізу на ўроках літаратуры: на прыкладзе апавядання М. Гарэцкага “Дзёгаць”. VII клас / В. Захараў // Роднае слова. – 2002. – № 10. – С. 38-40.
331. Кіявіцкая, Т. Апавяданні М.Гарэцкага ў X класе / Т. Кіявіцкая // Роднае слова. – 2004. – № 3. – С. 48.
332. Майсейчык, А.А. Каб нашаму пану трасца ў бок. (М. Гарэцкі. “Панская сучка”, “Смачны заяц” / А.А. Майсейчык // Беларуская мова і літаратура. – 1997. – № 8. – С. 85.
333. Мянью, Ю. Праблема станаўлення нацыянальнага характару ў апавесці М. Гарэцкага “Ціхая плынь” : падагульняльны ўрок, 9 клас / Ю. Мянью // Беларуская мова і літаратура. – 2008. – № 8. – С. 52-55.
334. Навумчык, М.І. Вывучэнне апавяданняў М. Гарэцкага ў 10 класе (тэставае заданне) / М.І. Навумчык // Беларуская мова і літаратура. – 2011. – № 6. – С. 11-13.
335. Несцяровіч, С.У. Літаратурныя дыктанты для вучняў 10 класа: жыццёвы шлях Максіма Гарэцкага; Змітрок Бядуля: біяграфія, агляд творчасці, апавяданне “Бондар” / С.У. Несцяровіч // Беларуская мова і літаратура. – 2011. – № 6. – С. 7-10.
336. Новікава, Т. Ад жыцця, ад слова народнага: дыдактычны матэрыял па творчасці Максіма Гарэцкага / Т. Новікава // Роднае слова. – 1992. – № 12. – С. 5.
337. Нямыкін, В.У. Вывучэнне музычнай спадчыны Гарэцкіх / В.У. Нямыкін, У.М. Ліўшыц // “Гарэцкія чытанні”, навуковая канферэнцыя (1994; Магілёў) : [матэрыялы дакладаў і паведамленняў] : у 2 ч. Ч. II / рэдкал. : У.М. Ліўшыц (адк.рэд.) [і інш.] . – Мінск, 1994. – С. 19-22.
338. Пасюта, А.В. Гуманізм М. Гарэцкага ў апавяданні “Літоўскі хутарок” (план-канспект урока ў 10 класе) / А.В. Пасюта // Беларуская мова і літаратура. – 2011. – № 6. – С. 4-6.
339. Янін, А. Літаратурная дыктоўка па творчасці Максіма Гарэцкага / А. Янін // Роднае слова. – 2003. – № 2. – С. 46-47.

Прысвячэнні

Алесь Пісьмянкоў

Восень. Пагодзіна. Горкі.
Цэдзіць святло маладзік.
Тут па былінных пагорках
Калісьці Гарэцкі хадзіў.
Гэтак жа падалі зоркі,
Антоняўкі спелі ў садах.
Пахла бульбоўнікам горкім,
Калі ён пра долю гадаў.
Спеліў шчымлівае слова,
Каб праўдаю высветліць сказ,
Каб слова дыхнула жытнёва
І нам растлумачыла нас.

Уладзімір Пецюкевіч

У вянок Максіму Гарэцкаму

Імя — Гарэцкі ад "гарэць"
пайшло, напэўна,
А мо яно — ад гор-пагоркаў
тых Мсціслаўскіх,
Адкуль Максім праз песні
матчыны і казкі
Глядзеў на Беларусь
удумна-летуценна? ;
З Малой Багацькаўкі вялікі
свет убачыў,
Дзе радасць і туга, надрўгі
мір і войны...
На дужых крылах Слова
сэрцам неспаюойным
Ён гэты свет да Сонца ўзняў,
цяплом аблашчыў,
А сам згарэў у ім, як то
Ікар, дачасна,
Згарэў, каб праз гады
вярнуцца ў хату родну,
Падняць яшчэ вышэй
нашчадкам дух свабодны,
Свяціць яшчэ ярчэй на шлях
круты да шчасця.

Ніл Гілевіч

Памяці Максіма Гарэцкага

Дзе вы, дбайныя рупліўцы гоняў
родных?
Мы сягоння ў працы побач быць
маглі б.
Маладых яшчэ скасілі вас нягоды,
Адарваўшы ад бацькоўскіх гнёзд-
сяліб.
Але вера, што калісьці вас
натхняла
У вялікаснай сяўбе і на жніве, —
Тая вера не памерла, не сканала:
Тая вера, тая вера ў нас живе!
1974 г.

Віктар Шніп

Балада Максіма Гарэцкага

Цёмна, цёмна ў родным краі.
На крыжах вятрыска грае.
Дзе святло? Святла няма.
Доўга цягнецца зіма.

Нібы воўк, завая вые.
Люд маўчыць. Няўжо — нямыя?
Да агню ідзе Максім.
Воўчы цень ідзе за ім.

А наўкол адна бядота,
І жыцьцё — нібы балота.
Што з таго, што ні граша!
Ёсьць галоўнае — душа
У людзей, што ў родным сьвеце
Патаемна сьняць аб леце.

Цёмна, цёмна — хоць ты плач, —
Зь неба зоры ўкраў крумкач.
Да святла дайсьці ўсё ж трэба.
Тут зямля, тут наша неба,
Тут шынок, а тут турма,
Нават нашая зіма.

На крыжах завая грае.
Кожны крыж свой выбірае.
А ў Гарэцкага дарога —
Да вясны, Святла і Бога...

Дойдзе, дойдзе наш Максім.
Нам ісьці лягчэй за ім.
18.09.1993 г.

Аляксандр Клячкоў

***

М.Гарэцкаму

У краі лясоў і ўзгоркаў
Убачыш Былыя Часы,
Дзе некалі дзіўная зорка
Шукала свае галасы.

Ды нема зямліца маўчала,
Сказаць не знаходзіла сіл.
Самому ж здавалася мала
Пражыць Час, якому не
міл:

Устаўшы над брудам
адчаю,
Пабачыў уперадзе свет.
Адбіткі тых слоў
прыкмячаю,
Паспелых, як яблык -
ранет.

***

М.Гарэцкаму

Я зноў пачуў гаворку дзеда,
Маіх краёў і смех і стогн.
Да вёскі ў падводзе еду,
Вязём паціху сена ў стог.

Хоць гэты час не так
далёка,
Ды ўжо яго не раглядзець,
Малюнак іншы бачыць
вока,
І пачынаеш жыць хацець.

А дар сапраўднага паэта
Гучыць з адпешчаных
радкоў,
Так доўжыцца навука
дзеда,
І сена смак з усіх бакоў.

Эльвіра Ярчак

Памяці Максіма Беларуса

Мы засцелем на стол
чысты, белы абрус,
Пачастуем гасцей
медавухай і квасам
І ўспомнім цябе,
наш Максім Беларус,
І ўспомнім жыццё,
што згарэла да часу.
Ці згарэла? А можа,
каметай ляціць,
Асвятляючы цемру касмічнай
прасторы,
І над ціхаю плынню
падоўгу віеіць,
Прадвяшчаючы радасць ці гора?..
Ціхай плынню нам бачыцца
Сціплы наш край,
Ціхай плынню, —
але ж не балотам!
Шчыра верым у светлы,
у будучы рай,
Бо навошта ж ахвяры,
навошта?!
І Малая Багацькаўка,
Менск і Альбуць
Падарылі нам волатаў духу.
Дык за што ж, Беларусь,
тваіх дзетак вядуць
Паміраць заўчасна
са скрухай?
Ці ж яны пасягнулі
на нечы прастол? —
Баранілі свой край, сваю мову.
І шапталі асмяглыя вусны:
За што?.. І нашчадкі схілялі
галовы.
Верце: Божае слова
не знішчыць. ніхто,
Бо яно новай рунню
праб'ецца,
А лухта як была,
так і будзе лухтой,
Толькі "Скарбы жыцця"
будзяць сэрца.
Дык сцяліце ж на стол
Самы белы абрус —
Пачастуем гасцей
медавухай і квасам.
І ўспомнім цябе,
наш Максім Беларус,
І ўсіх тых, што сканалі
дачасна.

Лідзія Андрэева

Гады ідуць, боль заціхае.
Мінуў парадаксальны век,
А нас Гарэцкі сустракае
Ля карпусоў, бібліятэк.

І сіла залатой эліты
Не страціць моцы праз гады,
Што беларускасцю адліта —
Дасць праз вякі свае плады.

Боль здрады

Багацькаўка Малая. Дата:
Праз сем гадоў — дваццаты век...
Пад саламяным дахам — хата.
Тут нарадзіўся чалавек.
Ён Сейбітам стаў і Аратым
Адвечнага ў краі бацькоў.
Загінуў не на полі ратным —
Партыйныя забілі каты
У самым росквіце гадоў.
Быў.
Быль.
Боль здрады прыціхае.
Сыйшоў парадаксальны век.
А нас Гарэцкі сустракае
Ля карпусоў, бібліятэк.
Насенне залатой эліты
Не страціць моцы
праз гады.
Што беларускасцю адліта,
І праз вякі дае плады.

Ніна Кавалёва

Памяці Максіма Гарэцкага

І
Не толькі тая маці нам,
Што нарадзіла, узрасціла,
А тая родная сынам,
Чыя жыве ў іх моц і сіла.
Чые пякуцца мазалі,
Чые завуць палі і гоні...
Ты сын і горацкай зямлі,
З якой твае ўзляцелі коні.
Каб заіскрыла цемра-ноч,
Патрэбны моцныя падковы,
Ды не ляцець жыцця узбоч,
Дзе лёс лунае выпадковы.
А крочыць, дзе звiніць
ралля,
Дзе родзіць, б'е так трапна
слова,
Калі майстэрствам каваля
На шчасце зроблена
падкова.
І
У Багацькаўцы сягоння
Песні матчыны шчыруюць.
Сыне родны і народны,
Землякі цябе шануюць.
Не, таго не адбылося
На тваім шляху агністым,
Каб ты здрадзіў свайму
лэсу,
Здрадзіў песні асабістай.
Ў час знявагі і знямогі
(Каты цешыліся ўволю)
Закаваць даў рукі, ногі,
Песню ж выпусціў на волю.